

„ROMÂNIA EDUCATĂ”

FIȘĂ DE SINTEZĂ

1. Scopul Proiectului „România Educată”

Încă de la lansarea sa, Proiectul „România Educată” și-a propus să fie **o viziune de țară** în domeniul educației. Raportul armonizează, într-un singur document, un **set coerent de obiective și de ținte** ambițioase pentru educație, la orizontul anului 2030, oferind soluții pentru îmbunătățirea sistemului de educație în domenii cheie. El **nu se substituie unui program de guvernare sau unei strategii naționale**.

Proiectul „România Educată” este rezultatul celei mai ample consultări postdecembriste din domeniul educației și a fost elaborat ținând cont nu de preferințe individuale, ci de opțiunile actorilor din educație, de așteptările cetățenilor și de recomandările experților. **Proiectul nu reprezintă în sine o nouă lege a educației, ci oferă reperatele necesare pentru o reformă coerentă a legislației primare și secundare din acest domeniu.**

Raportul elaborat de Administrația Prezidențială este un document adresat întregii societăți și include **repere clare atât pentru politicile publice din domeniul educației, cât și pentru direcțiile și prioritățile de finanțare și investiții**, indiferent de sursa acestora. Proiectul „România Educată” nu se substituie unui plan de bugetare a sistemului de educație, ci reprezintă, mai degrabă, un bun punct de pornire a fundamentării bugetului.

Deși include elemente care țin de guvernanta sistemului de educație, aceasta se realizează în limita normativelor actuale. Proiectul **nu înlocuiește însă reforma administrativă**. Pentru o mai mare descentralizare în sistemul de educație, se impune, anterior, un consens politic privind creșterea autonomiei locale și reforma administrativă.

În concluzie, **Proiectul „România Educată” nu înlocuiește decizia politică și nu se substituie atribuțiilor executivului și legislativului**. Pentru a deveni realitate, are, așadar, nevoie de colaborarea noastră, a tuturor.

2. Etapele Proiectului “România Educată”

Prima etapă (2016-2017) a debutat cu un chestionar on-line cu peste 8000 de răspunsuri. Au urmat opt conferințe regionale tematice cu peste 1000 de participanți și multiple evenimente de consultare implementate de către terți.

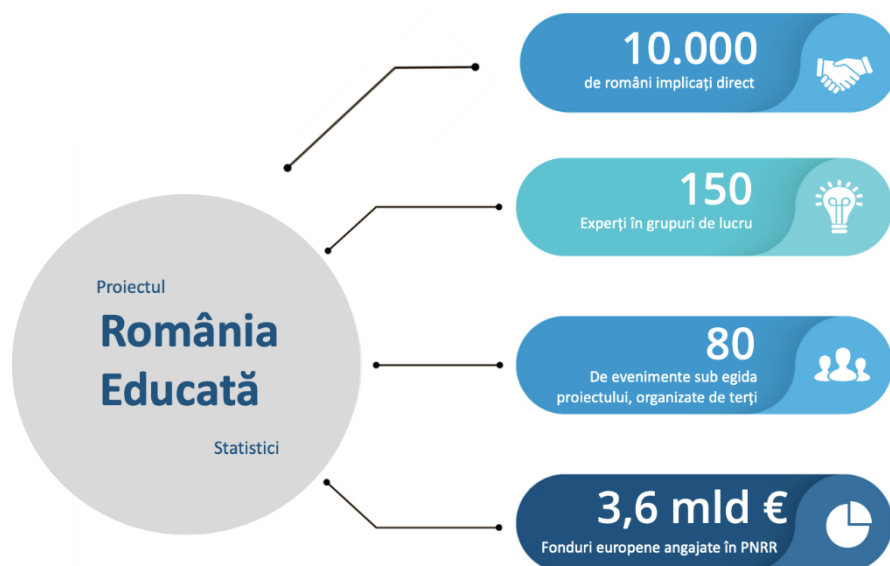
A doua etapă (2017-2018) a presupus organizarea a șapte grupuri de lucru, cu experți din societatea civilă și din administrație, pe teme prioritare: *cariera didactică; echitatea; profesionalizarea managementului educațional; învățământul profesional și tehnic; învățământul superior; educația timpurie; evaluarea elevilor și a studenților*. Simultan, au avut loc evenimente de consultare implementate de către terți.

În cea de-a treia etapă (2018 -2020), am lansat rezultatele preliminare în dezbatere publică. Simultan, Administrația Prezidențială a coordonat un proiect finanțat prin Programul Uniunii Europene de Sprijin pentru Reformele Structurale (SRSS), în cadrul căruia au fost elaborate, în cooperare cu Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), patru documente de politici publice (policy briefs) pe următoarele teme: *(1) carieră didactică, (2) management educațional, (3) echitate, (4) educație timpurie*. Tot în această etapă, operaționalizarea Proiectului a fost inclusă ca angajament în Strategia Națională de Apărare a Țării pentru perioada 2020-2024.

Finalizarea Proiectului (2021) a presupus integrarea feedback-ului primit și actualizarea raportului cu evoluțiile recente, inclusiv cu lecțiile învățate în contextul pandemiei de COVID-19. Totodată, o parte dintre prevederile Proiectului au fost incluse în Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR).

3. Avantajele procesului de consultare deschis întregii societăți:

- **Dimensiunea participativă și amploarea demersului**, atât din perspectiva numărului de persoane care au contribuit, cât și a perioadei consacrate dezbaterilor publice, deosebesc Proiectul „România Educată” de orice altă consultare publică în vederea fundamentării unei viziuni de politică publică.
- **Caracterul eminentemente deschis**, diversitatea actorilor implicați, participarea experților din zona administrației publice, precum și a societății civile reprezintă cele mai importante garanții că obiectivele de reformă fixate sunt cele care să răspundă cu adevărat nevoilor sistemului de educație.
- În toate etapele sale, **Proiectul „România Educată” a integrat mecanisme de consolidare a dialogului și a încrederii participanților** la consultări în avantajele unui proces participativ temeinic, abordare care și-a dovedit relevanța în numeroasele momente de tumult pe scena politică. Energia antrenată în proces a plasat proiectul deasupra luptelor politice și a împiedicat orice încercare de transformare a sistemului de educație care nu lua în considerare concluziile anunțate la încheierea fiecărei etape a Proiectului.
- **Proiectul „România Educată” se distinge de cele mai multe strategii naționale sectoriale** prin oportunitatea de a ancora viziunea pentru reforma sistemului de educație atât în Planul Național de Redresare și Reziliență, cât și în prioritățile de finanțare europeană pentru perioada 2021-2027.

DESPRE PREVEDERILE PROIECTULUI „ROMÂNIA EDUCATĂ”

1. Elemente de noutate

Raportul supus dezbaterii publice	Ce am modificat semnificativ în documentul final
Un document de viziune și șapte rapoarte tematice anexate	Includerea rapoartelor tematice în documentul de viziune; O secțiune dedicată valorilor asociate sistemului de educație și țințelor pe care acesta trebuie să le atingă; O serie de subcapitole tematice , precum: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Finanțarea învățământului preuniversitar ✓ Curriculum centrat pe competențe ✓ Digitalizare ✓ Reziliență ✓ Promovarea educației STEAM Un capitol dedicat surselor de finanțare pentru reformele propuse.
Două scenarii privind structura sistemului de învățământ	O structură unică a sistemului de învățământ
Menținerea actualei structuri de guvernare a sistemului	Reformarea instituțiilor deconcentrate și, implicit, a structurii de guvernare. Accentul se pune pe responsabilizare în descentralizarea educației.
Date la nivelul anului 2018	Actualizarea informațiilor conform ultimelor studii și rapoarte, inclusiv a celor patru documente de politică publică realizate de către OECD pentru Proiect. Actualizarea propunerilor din raport, conform evoluțiilor recente și a lecțiilor din pandemia de COVID-19. Integrarea contribuțiilor primite.

2. Valorile promovate prin sistemul de educație

Ne dorim fundamentarea sistemului de educație pe un set asumat de valori:

- **ECHITATEA** – reducerea decalajelor din sistem și asigurarea șansei la o educație de calitate pentru copiii și pentru tinerii din toate mediile;
- **EXCELENȚA** – susținerea și motivarea excelenței în cadrul procesului educațional;
- **INTEGRITATEA** – asigurarea de repere valorice și promovarea eticii în educație, dar și în viața de după absolvire;
- **STAREA DE BINE** – dezvoltarea holistică a triunghiului *mente-corp-suflet*, cu ajutorul consilierii și al măsurilor de sprijin;
- **PROFESIONALISMUL** – menținerea de standarde ridicate în formarea cadrelor didactice și, implicit, în educația oferită elevilor și studenților;
- **RESPECTUL** – însușirea respectului pentru alte persoane, instituții, mediu și societate, ca parte a formării;
- **FLEXIBILITATEA** – asigurarea unui parcurs educațional individualizat pentru fiecare elev;
- **DIVERSITATEA** – garantarea respectului pentru diversitate și a unui mediu tolerant în procesul educațional;
- **TRANSPARENȚA** – utilizarea de mecanisme transparente de evaluare și menținerea unei comunicări deschise și oneste în procesul educațional;
- **COLABORAREA** – dezvoltarea parteneriatului școală-societate și menținerea unui climat constructiv în interiorul sistemului de educație.

3. Domenii prioritare

În cadrul Proiectului „România Educată” sunt incluse o serie de domenii prioritare, cu obiective și măsuri specifice. Aceste domenii sunt:

- 1. CARIERA DIDACTICĂ:** dezvoltarea unui profil de competențe, reforma formării inițiale, creșterea calității și a flexibilității;
- 2. MANAGEMENT ȘI GUVERNANȚĂ:** îmbunătățirea procesului de elaborare a politicilor publice, adaptarea guvernancei locale la capacitatea autorităților publice locale, profesionalizarea managerilor;
- 3. FINANȚAREA SISTEMULUI** de învățământ preuniversitar: adaptarea finanțării la nevoile reale, reforma finanțării în educația timpurie, creșterea absorbției fondurilor UE și creșterea nivelului finanțării;
- 4. INFRASTRUCTURA** sistemului de educație: revizuirea standardelor pentru infrastructură și dotări, adaptarea rețelei școlare la evoluțiile demografice, dezvoltarea infrastructurii Învățământului Profesional și Tehnic în jurul unor poli de dezvoltare, școli verzi;
- 5. CURRICULUM ȘI EVALUARE** centrate pe competențe. Presupune: proiectare curriculară centrată pe competențe; creșterea flexibilității curriculare; monitorizarea și evaluarea curriculumului; fundamentarea de competențe transversale legate de educația pentru sănătate, pentru sustenabilitate, pentru democrație/societate, inclusiv din sfera educației financiare și juridice. **Evaluarea elevilor/studentilor** va fi centrată pe competențe, dezvoltarea de standarde și descriptori, creșterea rolului evaluării în formarea cadrelor didactice, digitalizarea evaluării, asigurarea de feedback etc.
- 6. EDUCAȚIE INCLUZIVĂ DE CALITATE** pentru toți copiii: creșterea accesului la educație a celor proveniți din medii dezavantajate, reducerea ratei de părăsire timpurie a școlii, programe de reintegrare școlară, pedagogie incluzivă, politici pro-echitate, servicii de consiliere;

7. **ALFABETIZAREA FUNCȚIONALĂ:** prioritizarea alfabetizării funcționale în cadrul procesului educațional, curriculum bazat pe competențe care facilitează alfabetizarea funcțională. Îmbunătățirea rezultatelor PISA, TIMSS. O atenție specială se va acorda și alfabetizării media, alfabetizării digitale și științifice a elevilor.
8. **PROMOVAREA EDUCAȚIEI STEAM:** încurajarea participării elevilor la activități din zona STEAM, pregătirea cadrelor didactice pentru predarea de conținuturi STEAM, asigurarea dotărilor necesare pentru predarea materiilor STEAM, parteneriate externe relevante;
9. **DIGITALIZARE:** dezvoltarea competențelor digitale ale elevilor și profesorilor, dezvoltarea unui ecosistem digital de educație, programe și educație pentru siguranța datelor și siguranță cibernetică;
10. **REZILIENȚĂ:** mecanisme de adaptare rapidă la situații de criză, creșterea calității serviciilor școlare în zone dezavantajate, dezvoltarea de abilități privind reziliența/stima de sine între elevi și studenți, pregătirea elevilor pentru schimbări sociale și economice, combaterea bullying-ului.

4. Tintele Proiectului „România Educată”

În cadrul Proiectului „România Educată” sunt incluse mai multe ținte, care vizează:

a) *Îmbunătățirea performanței sistemului de educație:*

- ✓ **Creșterea finanțării educației** pentru atingerea unui procent minim din cheltuielile publice, corelat cu media alocărilor pentru educație în statele membre ale UE;
- ✓ **Scăderea ratei de părăsire timpurie a școlii**, până la un nivel de cel **mult 10%**;
- ✓ Reducerea cu minimum 50% a prezentei **rate de analfabetism funcțional**, astfel încât, la orizontul 2030, să ajungă la cel mult 20%;
- ✓ Până în 2030, **toți profesorii să aibă competențe digitale de bază** (inclusiv de predare prin instrumente digitale - *digital literacy*) și cel puțin **85% dintre elevii de clasa a VIII-a să aibă competențe digitale de bază**;

- ✓ Până în 2030, minimum 40% dintre tinerii cu vârsta cuprinsă între 30 și 34 de ani vor fi absolvenți de studii superioare.

b) Creșterea participării și calității educației timpurii:

- ✓ Până în 2030, 30% dintre copiii cu vârsta până la 3 ani participă la educație antepreșcolară;
- ✓ Până în 2030, 96% dintre copiii între 3-6 ani participă la educație preșcolară;
- ✓ Până în 2030, 2.500 de creșe eficiente energetic se vor construi la nivel național;
- ✓ Până în 2025, va fi realizat un curriculum național pentru toate nivelurile de educație timpurie.

c) Creșterea performanței în învățământul primar, secundar inferior și secundar superior:

- ✓ Până în 2030, cel mult 20% dintre tinerii în vârstă de 15 ani vor mai avea competențe scăzute la citire, matematică și științe conform metodologiei testelor PISA (în prezent, înregistrăm un procent de 41% citire, 47% matematică și 44% științe);
- ✓ Până în 2030, cel mult 15% dintre elevii de clasa a VIII-a vor mai înregistra competențe scăzute în domeniul informatic (în prezent, procentul este de 39%);
- ✓ Până în 2025, se va trece la aplicarea unui model de proiectare a curriculumului bazat pe competențe la toate nivelurile de învățământ preuniversitar;
- ✓ Până în 2030, peste 15.000 de cadre didactice din învățământul primar și 40.000 din învățământul gimnazial vor fi formate pentru aplicarea noului curriculum bazat pe competențe.

d) Sporirea calității și atractivității învățământului superior:

- ✓ Până în 2030, minimum 40% dintre tinerii cu vârsta cuprinsă între 30 și 34 de ani vor fi absolvenți de studii superioare;
- ✓ Până în 2030, minimum 30% din totalul cursurilor din învățământul superior vor fi opționale;
- ✓ Până în 2025, minimum 20% dintre absolvenții de învățământ superior - licență și master - vor participa la programe de mobilitate externă;

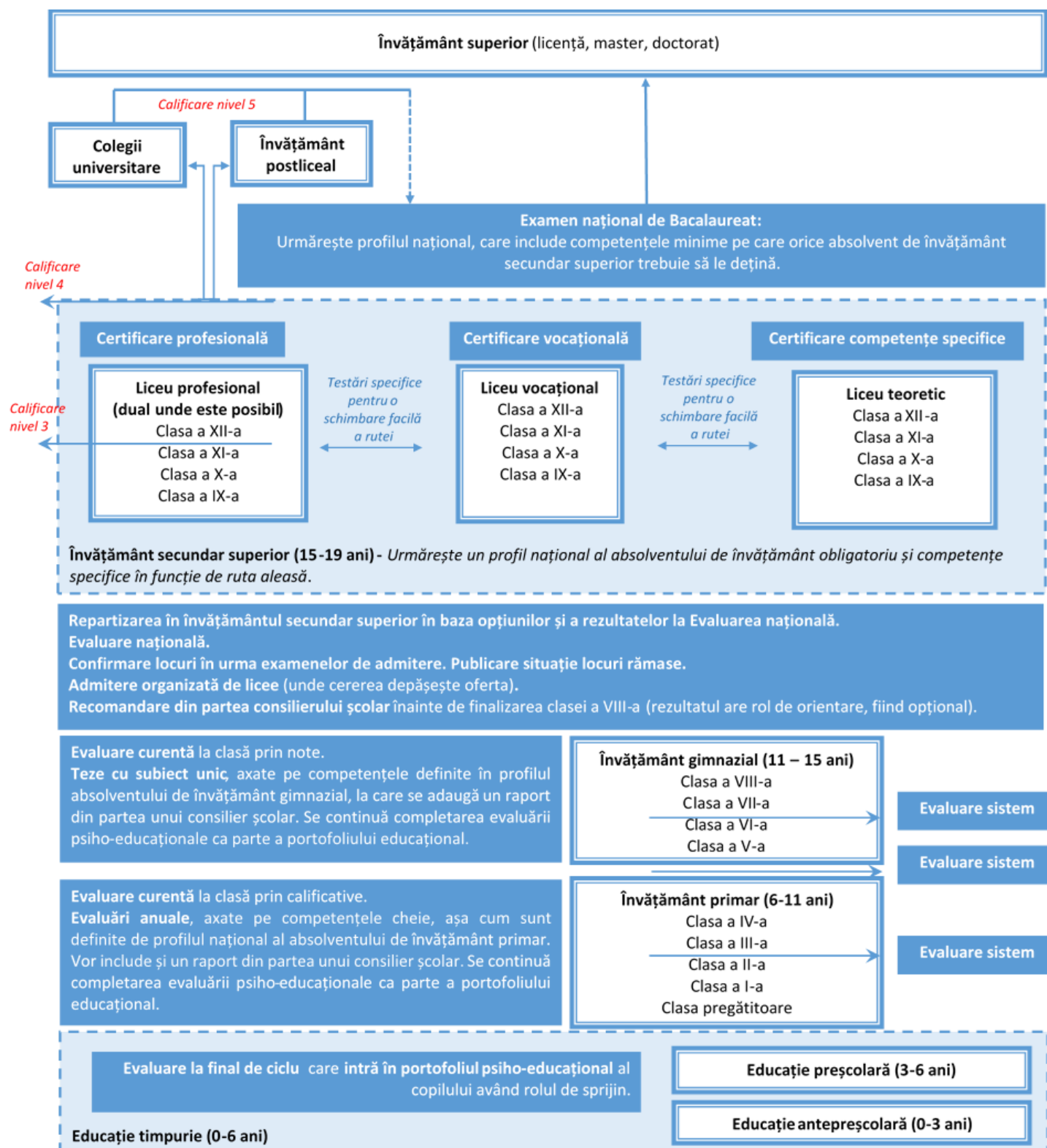
- ✓ În 2030, în România, vor studia cel puțin 10% studenți internaționali (din totalul studenților înmatriculați).

5. Structura sistemului de educație

Structura sistemului de educație trebuie să susțină performanța fără a afecta echitatea, să încurajeze continuarea studiilor prin rute flexibile, certificări profesionale și examene naționale centrate pe competențe, iar consilierea școlară să devină un sprijin real pentru toți cei implicați: elevi, părinți și cadre didactice.

În Proiectul „România Educată”, structura învățământului preuniversitar rămâne, predominant, la fel ca în prezent:

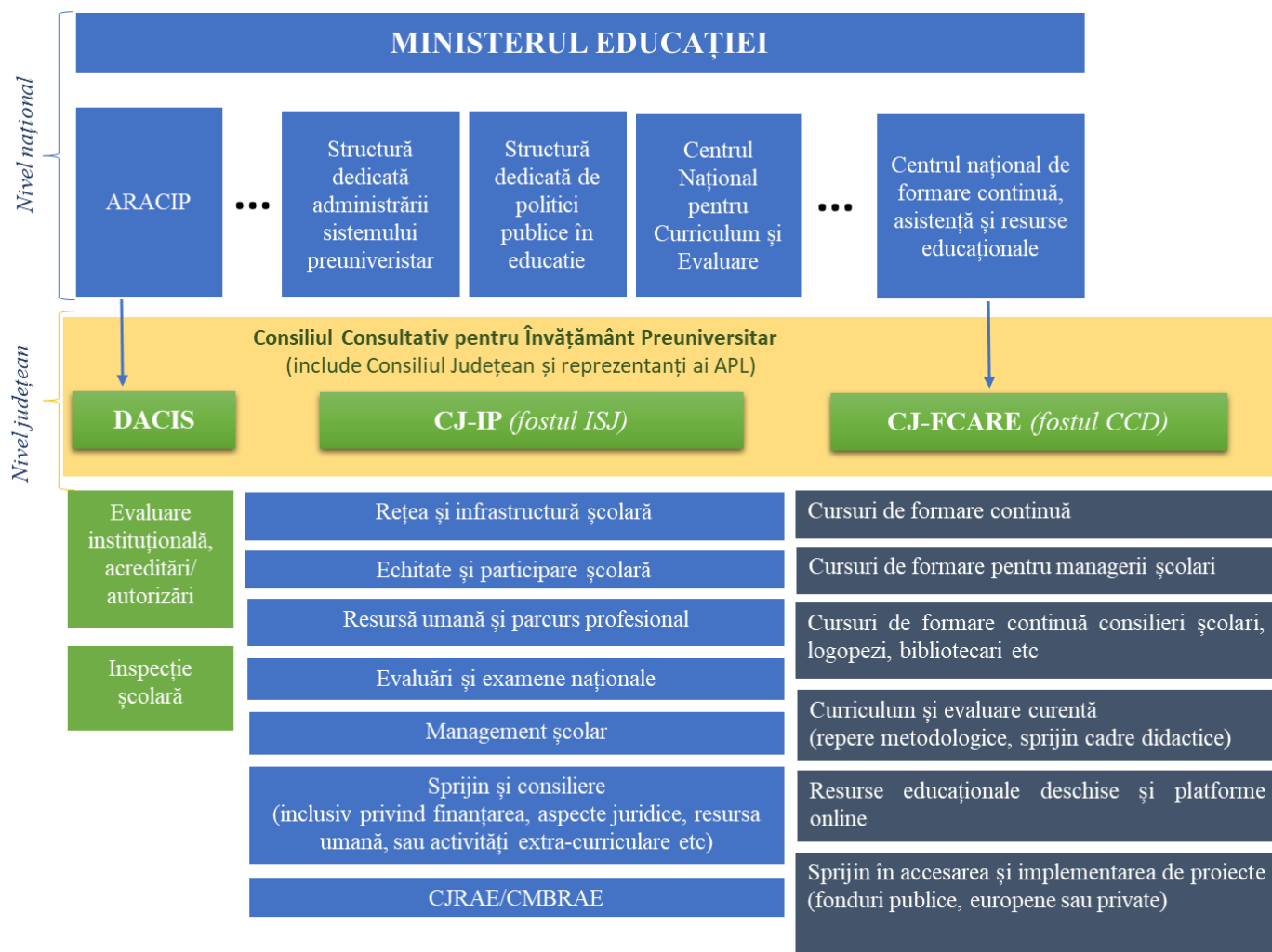
- ✓ educația antepreșcolară (se adresează copiilor de 0-2/3 ani și se derulează în creșe și centre de zi);
- ✓ preșcolară (se adresează copiilor de 3-6 ani și se derulează în grădinițe);
- ✓ ciclul primar (pregătitoare – cls. a IV-a);
- ✓ ciclul secundar inferior (clasele V-VIII);
- ✓ ciclul secundar superior (clasele IX-XII).
- ✓ Principala modificare adusă sistemului de educație vizează **învățământul liceal, unde vor exista trei rute – teoretic, profesional și vocațional – cu aceeași durată (4 ani), absolvenții lor putând intra direct în examenul de bacalaureat. Rutele se bucură de un prestigiu comparabil, iar transferul/tranzițiile posibile între acestea se pot realiza anual, fiind axate pe competențele elevilor.**
- ✓ **Pe ruta profesională, există varianta obținerii unei certificări profesionale de nivel 3 după clasa a XI-a.**
- ✓ Bacalaureatul evaluează competențe și urmărește un **profil național pe care toți absolvenții de liceu trebuie să îl dețină, indiferent de rută.** Accentul se pune pe competențe reale. În urma promovării acestuia, tinerii vor putea accesa programe de studii universitare.
- ✓ Un alt element de noutate va fi posibilitatea de a organiza **examene de admitere la liceu**, înainte de desfășurarea Evaluării Naționale, acolo unde cererea depășește oferta, locurile neocupate în urma examenului de admitere urmând a fi ocupate prin repartizarea elevilor în ordinea notelor la Evaluarea Națională.

6. Guvernanța sistemului de educație

La nivelul guvernanței și managementului sistemului de educație, am avut în vedere:

- Soluții pentru situațiile în care autoritățile publice locale nu au capacitatea de a susține educația;
- Autonomia unităților de învățământ trebuie să crească treptat;
- Trecerea de la un management preponderent administrativ la unul axat pe îmbunătățirea procesului educațional;
- Separarea rolului de inspecție școlară (instituțională, a cadrelor didactice sau a managementului) de rolul asociat atribuțiilor de coordonare, îndrumare, administrare și sprijin;
- Întărirea capacității instituțiilor deconcentrate (ex. prefecturile) pentru a monitoriza, susține și responsabiliza autoritățile publice cu atribuții în zona de educație;
- Întărirea structurilor cu atribuții pe zona de formare continuă, consiliere și dezvoltarea/asigurarea resurselor educaționale, atât de la nivel național, cât și județean.

- **DACIS** = Direcții Județene de Asigurare a Calității și Inspecție Școlară (în subordinea ARACIP);
- **CJ-IP** = Centre Județene pentru Învățământ Preuniversitar (fostul ISJ, în subordinea ME);
- **CJ-FCARE** = Centre Județene pentru Formare Continuă, Asistență și Resurse Educaționale (fostul CCD, în subordinea ME);
- **Consiliul Consultativ pentru Învățământul Preuniversitar** sprijină demersurile de administrare și dezvoltare a rețelei școlare și de monitorizarea capacității autorităților publice locale de a susține educația. Este prezidat de Președintele Consiliului Județean. Întocmește și avizează Raportul anual privind starea învățământului preuniversitar la nivelul județului.

7. Surse de finanțare pentru reformele propuse prin Proiectul „România Educată”

Țintele asumate în cadrul **Proiectului „România Educată”** trebuie să aibă o **sustinere financiară adecvată**. De altfel, măsurile de reformă propuse în Proiectul „România Educată” au fost considerate de către Comisia Europeană în Raportul de Țară aferent anului 2020 ca fiind importante pentru sistemul de învățământ.

Complementar alocărilor de la bugetul de stat, principală sursă de finanțare pe care autoritățile publice, respectiv principalii actori din domeniul educației o au la dispoziție pentru următoarea perioadă, **este Cadrul Financiar Multianual**, atât prin Politica de Coeziune, cât și prin Next Generation EU, instrument care include Planul Național de Redresare și Reziliență.

Capitolul dedicat finanțării educației din cadrul **Planului Național de Redresare și Reziliență** se numește România Educată, iar bugetul alocat educației este unul consistent. Menținerea unei alocări dedicate educației, echilibrată în raport cu țintele și cu obiectivele din cadrul prezentului raport, în negocierea **programelor operaționale aferente perioadei 2021-2027** este esențială la nivelul următoarelor programe operaționale: Programul Operațional Educație și Ocupare, Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare, Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială, cât și în cadrul celor opt Programe Operaționale Regionale.

Subliniem însă **necesitatea de a întări capacitatea actorilor** din domeniul educației de a atrage, respectiv de a implementa proiecte cu finanțare europeană.

8. Pași următori

- Publicarea documentului final „România Educată” și asumarea sa la nivel politic;
- Stabilirea unui calendar pentru reforma legislativă (atât a legii cadru, cât și a legislației subsecvente);
- Susținerea implementării componentei „România Educată” din cadrul PNRR;
- Creșterea capacității de implementare a Proiectului „România Educată”.